

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 | 02

Tijdvak 2
Woensdag 19 juni
9.00 – 12.00 uur

Voor dit examen zijn maximaal 65 punten te behalen; het examen bestaat uit 32 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden. Bij dit examen hoort een boekje met informatie inclusief een formuleblad. Voor de uitwerking van de vragen 12 en 31 is een bijlage toegevoegd.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Supermarkt lokt vakkenvullers met gratis gsm

Een lease-auto krijgen ze nog niet, maar mensen die in een supermarkt gaan werken komen al wel in aanmerking voor een mobiele telefoon. Albert Heijn kan voor de vestigingen in Amsterdam en Amstelveen zo moeilijk aan mensen komen, dat nieuw personeel gelokt wordt met een gratis gsm en met een etentje voor twee.

In de regio rond de hoofdstad heeft Albert Heijn achthonderd parttimers nodig. Die zouden gemiddeld tien uur per week aan de slag kunnen. Het bedrijf heeft niet alleen last van de krapte op de arbeidsmarkt, maar worstelt ook nog eens met het imago van de supermarktbediende. „De kreet ‘Dan word je maar vakkenvuller bij Albert Heijn’ geeft een onjuist beeld,” aldus een woordvoerder. Hij wil de nieuwkomers binnen de proeftijd van twee maanden duidelijk maken dat van een monotone baan geen sprake zou zijn. „Winkelbedienden kunnen ook klanten adviseren.” Bovendien wijst hij de sollicitanten op de doorgroeimogelijkheden.

bron: ANP, 14 maart 2000

- 2p 1 Beschrijf twee andere *wervingsmethoden* die Albert Heijn kan gebruiken om aan parttimers te komen.

Door de parttimers te wijzen op de doorgroeimogelijkheden probeert Albert Heijn deze voor het bedrijf te behouden.

- 2p 2 Noem twee andere mogelijke maatregelen die Albert Heijn kan nemen om de parttimers te behouden.

- 1p 3 Moet de parttimer die zijn doorgroeimogelijkheden met zijn baas wil bespreken dit inbrengen in een functioneringsgesprek of in een beoordelingsgesprek? Motiveer het antwoord.

Opgave 2

Jan ten Hope is van plan om op 1 januari 2003 een hypothecaire lening af te sluiten. Het bedrag van de lening is € 255.000,-, de looptijd 30 jaar en de jaarlijkse interest is 7%. De rente en de aflossing moeten steeds aan het eind van ieder jaar betaald worden, voor het eerst op 31 december 2003.

Jan heeft de keuze tussen een annuïteitenlening en een lineaire lening. Bij de annuïteitenlening is de jaarlijks te betalen annuïteit € 20.550,45.

- 3p 4 Bereken hoeveel interest Jan moet betalen op 31 december 2004 bij de annuïteitenlening.
2p 5 Bereken hoeveel interest Jan moet betalen op 31 december 2004 bij de lineaire lening.
1p 6 Leg uit waarom Jan op 31 december 2004 bij de annuïteitenlening meer of minder interest betaalt dan bij de lineaire lening.

Opgave 3

Bij deze opgave horen drie informatiebronnen. Informatiebron 1 is een artikel uit de krant over de VMS-markt. In informatiebron 2 staan gegevens vermeld uit een enquête over de koopbereidheid van de klanten van drogisterij Havanbe voor VMS-producten. In informatiebron 3 staat de door het adviesbureau verstrekte informatie aan Herbert van Bommel in verband met het opnemen van VMS-producten in het assortiment van Havanbe.

Herbert van Bommel is eigenaar van de zelfstandige drogisterij Havanbe. Hij is niet aangesloten bij een drogisterijketen zoals Etos of DA. Herbert is al enige tijd bezig zich te oriënteren op de markt van vitaminen, mineralen en voedingssupplementen (de VMS-markt). Over deze VMS-markt vond hij het in informatiebron 1 opgenomen krantenartikel.

De in het krantenartikel geschetste ontwikkeling was voor Herbert van Bommel aanleiding om te onderzoeken of het ook voor drogisterij Havanbe zinvol is om vanaf 2002 VMS-producten in haar assortiment op te nemen. Daartoe heeft Herbert van Bommel door middel van een enquête onderzocht of binnen zijn klantenbestand voldoende afzetmogelijkheden voor VMS-producten zijn.

Bij het opstellen van de enquête heeft Herbert van Bommel hulp gekregen van Numico, een belangrijke leverancier van VMS-producten. Numico wees Herbert van Bommel erop dat de consumentenaankopen van VMS-producten sterk leeftijdsafhankelijk zijn. Numico adviseerde Herbert van Bommel om geen eigen merk voor VMS-producten te gaan voeren maar uitsluitend A-merken in zijn assortiment op te nemen.

- 2p **7** In welke fase van de productlevenscyclus bevinden zich de VMS-producten volgens informatiebron 1? Motiveer het antwoord.
- 2p **8** Noem de andere vier fasen van de productlevenscyclus en plaats de vijf fasen in de juiste chronologische (tijds-)volgorde.
- 2p **9** Bereken, met behulp van de gegevens uit informatiebron 1, de omzet in euro's van VMS-producten in 1999 van de grote drogisterijketens die in Nederland gevestigd zijn.
- 2p **10** Bereken met behulp van de in informatiebron 1 vermelde groeicijfers de verwachte omzet in Nederland van VMS-producten in 2002.
- 1p **11** Noem een mogelijke reden waarom Herbert van Bommel het advies van Numico, om geen eigen merk te gaan voeren maar uitsluitend A-merken in het assortiment op te nemen, zal opvolgen.

Uit de enquête die Herbert van Bommel gehouden heeft valt te berekenen dat Havanbe in 2002 kan rekenen op een afzet van 5.199 VMS-producten.

- 3p **12** Laat door middel van een berekening op basis van de gegevens uit informatiebron 2 zien, dat het door Herbert van Bommel berekend aantal te verkopen VMS-producten van 5.199 juist is. Vul hiertoe de bijlage in die bij deze vraag hoort.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de enquête heeft Herbert van Bommel een gesprek gehad met zijn adviesbureau. In dat gesprek is naar voren gekomen dat voor het opnemen van VMS-producten in het assortiment het winkelpand en de inventaris aangepast moeten worden. Daarnaast is voor de financiering van de voorraadtoename extra vermogen nodig. Herbert van Bommel heeft zijn adviesbureau meegedeeld dat hij in 2002 VMS-producten in zijn assortiment zal opnemen als aan de volgende twee eisen voldaan wordt:

a de verkoop van VMS-producten levert een redelijke bijdrage aan de verwachte nettowinst voor 2002

en

b de investering voor de verkoop van VMS-producten levert geen financieringsprobleem op.

Herbert van Bommel geeft zijn adviesbureau opdracht om hem informatie te verschaffen op basis waarvan hij een gemotiveerd besluit kan nemen om wel of niet VMS-producten in het assortiment op te nemen.

- 2p **13** Leg uit waarom het niet verstandig is als Herbert van Bommel de aanpassing van het winkelpand en de inventaris uitsluitend met kort krediet financiert.
- 2p **14** Bereken met behulp van de gegevens uit informatiebron 3 het bedrag van de brutowinst dat Havanbe volgens het adviesbureau gemiddeld per VMS-product in 2002 behaalt.
- 2p **15** Bereken de verwachte bijdrage van de VMS-producten in de nettowinst voor 2002 als Herbert van Bommel deze in het assortiment opneemt.
- 2p **16** Welk advies kan, uitgaande van de twee eisen die Herbert van Bommel gesteld heeft, gegeven worden ten aanzien van het opnemen van VMS-producten in het assortiment van drogisterij Havanbe? Motiveer het antwoord.

Opgave 4

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Firma Derksen handelt in brandstoffen. Een klein deel van omzet en brutowinst wordt behaald met huisbrandolie. Wekelijks wordt de voorraad huisbrandolie bijgehouden met behulp van een voorraadkaart. Aan het begin van week 12 is de voorraad 25.300 liter huisbrandolie. Van deze voorraad is 4.300 liter ingekocht in week 10 voor € 0,40 per liter en het restant in week 11 voor € 0,38 per liter.

De voorraadkaart voor week 12 van 2002 staat hieronder afgedrukt:

Voorraadkaart huisbrandolie week 12 van 2002

dag	in liters			prijs per liter in eurocent	
	ontvangen	geleverd	voorraad	inkoopprijs	verkoopprijs
<i>begin week</i>			25.300		
Maandag		2.800	22.500		50
Dinsdag		3.500	19.000		50
Woensdag			19.000		
Donderdag		6.100	12.900		50
Vrijdag	13.000		25.900	41	
<i>einde week</i>			25.900		

- 2p 17 Bereken de omzet in huisbrandolie van week 12 van 2002.

Firma Derksen gebruikt de fifo-methode voor de bepaling van de inkoopwaarde van de omzet.

- 3p 18 Bereken de inkoopwaarde van de omzet van week 12 van 2002.

Stel dat firma Derksen vanaf week 12 niet meer de fifo-methode maar de lifo-methode gaat gebruiken om de inkoopwaarde van de omzet te bepalen.

- 2p 19 Zou, bij toepassing van de lifo-methode, de brutowinst op de huisbrandolie in week 12 voor firma Derksen hoger, gelijk of lager geweest zijn dan bij toepassing van de fifo-methode? Motiveer het antwoord zonder berekening.

Opgave 5

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Boekhoudkantoor G. Klipper heeft op 1 juli 1999 een nieuwe computer gekocht met een aanschafwaarde van € 3.200,-. Op de computer wordt maandelijks € 85,- afgeschreven. De verwachte (economische) levensduur van deze computer is 3 jaar.

- 2p 20 Bereken de verwachte restwaarde van bovengenoemde computer op 1 juli 2002.

Op 1 december 2001 wordt de computer (vervroegd) buiten gebruik gesteld en verkocht aan één van de medewerkers voor € 100,-.

- 2p 21 Bereken het verlies dat boekhoudkantoor G. Klipper lijdt door de buitengebruikstelling en de verkoop van de computer aan de medewerker op 1 december 2001.

Opgave 6

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen, 4 tot en met 7. Informatiebron 4 bevat enkele artikelen uit de Wet op de Ondernemingsraden (WOR). In informatiebron 5 staan gegevens uit het jaarverslag van Buhrmann. Informatiebron 6 geeft enkele financiële gegevens van Ahrend en Samas. Informatiebron 7 is een gedeelte van een krantenartikel.

Nico van Beugen en Harry Admiraal zijn lid van de ondernemingsraad van Ahrend. Dit bedrijf houdt zich bezig met de productie en distributie van kantoorartikelen. Sinds begin november 2000 zijn er berichten dat Buhrmann van plan is Ahrend (en branchegeenoot Samas) over te nemen.

Eind november zullen de ondernemingsraden met hun directies vergaderen over de eventuele overname.

Ter voorbereiding op deze vergaderingen organiseren de drie ondernemingsraden in samenwerking met de vakbond, twee gemeenschappelijke studiedagen. Op deze studiedagen werken de deelnemers in projectgroepen een aantal vragen uit. De groep van Nico en Harry moet de volgende vragen beantwoorden:

- *Wat zijn de voordelen voor Buhrmann van een overname?*
- *Kan Buhrmann de overname van Ahrend en Samas financieren zonder haar solvabiliteit in gevaar te brengen?*
- *Wat zijn de mogelijke gevolgen van de overname door Buhrmann voor het personeel van Ahrend?*

2p **22** Heeft een ondernemingsraad bij overnameplannen *adviesrecht* of *instemmingsrecht*?
Motiveer het antwoord door aan te geven in welk artikel en in welke regel uit informatiebron 4 dit recht verwoord wordt.

- *Wat zijn de voordelen voor Buhrmann van een overname?*

Harry en Nico veronderstellen na bestudering van het jaarverslag van Buhrmann (zie informatiebron 5 en 6) dat de overnameplannen alleen serieus zijn als deze passen binnen de ondernemingsstrategie van deze onderneming en de overname voor Buhrmann voordelen oplevert.

De overname levert voor Buhrmann voordelen op als:

- door de overname van Ahrend en Samas het marktleiderschap in Europa verkregen wordt;
- de rentabiliteit van het gemeenschappelijke totale vermogen van Ahrend en Samas hoger is dan die van Buhrmann.

De totale brancheomzet in 1999 op de Europese distributiemarkt voor kantoorartikelen bedraagt € 1,66 miljard.

2p **23** Bereken op basis van de gegevens van 1999 (zie informatiebron 5 en 6) het marktaandeel van Buhrmann op de distributiemarkt van kantoorartikelen in Europa zowel *voor als na* een overname van Ahrend en Samas. Antwoord in ten minste een decimaal (*zie formuleblad*).

2p **24** Bereken de rentabiliteit van het gemiddeld totale vermogen (RTV) van Buhrmann over 1999. Antwoord in ten minste een decimaal (*zie formuleblad*).

2p **25** Geef aan of de overnameplannen voor Buhrmann de twee genoemde voordelen opleveren. Motiveer het antwoord.

- *Kan Buhrmann de overname van Ahrend en Samas financieren zonder zijn solvabiliteit in gevaar te brengen?*

Veronderstel dat de overname volledig in contanten wordt betaald. Deze contanten kunnen door Buhrmann verkregen worden door:

- a* deelnemingen in andere dochterondernemingen te verkopen tegen boekwaarde;
- b* het uitschrijven van een (obligatie)lening.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Uit de toelichting bij het jaarverslag blijkt dat Buhrmann streeft naar een solvabiliteit waarbij het eigen vermogen groter is dan het vreemd vermogen.

- 2p **26** Toon cijfermatig aan of Buhrmann voor de overname op 31 december 1999 aan de genoemde solvabiliteitsnorm voldoet.
- 2p **27** Geef, *zonder berekening*, aan wat de gevolgen voor de solvabiliteit van Buhrmann zullen zijn bij elk van de twee bovengenoemde financieringswijzen.
- *Wat zijn de gevolgen van de overname voor het personeel van Ahrend?*
In het krantenartikel (zie informatiebron 7) stelt bestuursvoorzitter Koffrie dat de overname niet tot gedwongen ontslagen zal leiden.
- 1p **28** Verklaar met behulp van informatiebron 7 waarom de overname eventueel wel verlies van werkgelegenheid bij Ahrend kan opleveren.
- 2p **29** Noem, afgezien van ontslagen, twee mogelijke gevolgen van de overname door Buhrmann voor het personeel van Ahrend.

Opgave 7

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Handelsonderneming Xtra koopt en verkoopt uitsluitend flessen mineraalwater. De verkoopprijs is € 0,50 per fles. De verwachte afzet voor het tweede kwartaal van 2002 is 1.500.000 flessen.

Voor het tweede kwartaal van 2002 is de verwachte inkoopprijs van één fles mineraalwater € 0,25.

De verwachte bedrijfskosten voor het tweede kwartaal van 2002 zijn:

- variabele inkoopkosten € 0,01 per fles;
- variabele verkoopkosten € 0,025 per fles;
- variabele algemene kosten € 0,015 per fles;
- constante (of vaste) kosten € 200.000,-.

- 3p **30** Bereken de verwachte nettowinst voor het tweede kwartaal van 2002.

Onderneming Xtra wil bepalen hoeveel de afzet in het tweede kwartaal kan dalen voordat de break-evenafzet van dat kwartaal bereikt wordt.

- 3p **31** Teken op de bijlage die bij deze vraag hoort, voor het tweede kwartaal van 2002, de lijn van de totale kosten en de lijn van de totale opbrengsten. Zet bij de lijn van de totale kosten TK en bij de lijn van de totale opbrengsten TO.
- 2p **32** Bepaal met behulp van de grafiek met hoeveel flessen de verwachte afzet voor het tweede kwartaal van 2002 kan dalen voordat de break-evenafzet bereikt wordt.

Einde